

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 25. STYCZNIA ROKU 1799. W PIĄTEK.

z Wiednia dnia 16. Stycznia.

Na dniu 6. t. m. w głównej kwaterze armii *Włoskiej* w Padwie, umarł General kommanderujący tą armią książę *Wilhelm, Jerzy, Fryderyk Oranij*, w wieku życia swego 25. Od roku 1796. przeszedł on z służby *Hollenderskiej* do *Cesarzkiej*.

z Londynu od dnia 4. do 18. Grudnia.

Łagodność, którą dotychczas okazywano w Irlandyi względem insurgentów, znowu nielety zapaliła pożar insurekcji w niektórych okolicach. Zjednoczeni Irlandczycy na nowo się sprzygają, i znaleziono, iż kowale tu i owdzie zatrudniają się ciągle robieniem pi-kow, zawsze jeszcze w nadziei otrzymania wkrótce od *Francyi* pomocy. — Szturmy po rozmaitych miejscach wiele nam szkody przyniosły; Okręt liniowy *Koloffus* od 74. armat o skały *Scilly* został rozbitym, łczęściem jednak, iż ekwipaż był uratowanym. Okręt *Meduza* od 50. armat podobnegoż losu na morzu szrodiemnym doznał. — Większa jeszcze szkoda spotkała nas w zatopionym okręcie *Wschodnio-Indyjskim Addington*, który z całym ładunkiem armat, bomb, kul etc. przeznaczonych do przyładka dobrej nadziei, przy *Bambridge* Led-gie zatonał. Na dniu 15. w *Plymouth* spaliła się ichwy-tana fregata francuska *Coquille* od 36. armat, przez nie-ostrożną igraszkę z prochem. — Król mianował kawale-rem kapitauna *Berri*, który dowodził pod admirałem *Nel-son* w bitwie pod *Abukir*. — Zolta gorączka w *Filadel-fji* ułatała przez tęgość zimna. Wydział zdrowia wezwał mieszkańców, ażeby powrócili do domów. Toż samo jest w *Nowym Jorku*, w *Bostonie*, *New London*, *Wil-mington* etc. — *Sally* statek *Amerykański* przybył d. 12. Czerwca z wyspy francuskiej do *Madryss*, donosi, iż wszystkie wojska narodowe odebrane zostały z tej wy-spy na trzech fregatach, i że admirał *Servey* miał się także oddalić. — Książę dziedziczny *Oranii* ma wkrótce wyie-chać zjad do *Berlina*. — Zawsze tu czynią przygotowania do wyprawy lądowej, która iak się domyślają ma się tyczyć *Ni-derlandów*. — *P. Hornemann* Niemiec który od tutejszego to-warzystwa *Afrykańskiego* wysłany został w głąb *Afryki* dla czynienia tam odkryciow, był w *Kairze* pod ów czas, kiedy ar-mia *Francuska* tamże wchodziła. Ob. *Bertholet* i *Mon-ge* dwaj uczeni należący do wyprawy *Egipskiej*, odkry-wszy cel podróży Pana *Hornemann*, przyprowadzili go do Generala *Buonaparte*, który go wziął zaraz pod swo-ją opiekę, i przyrzekł mu, iż może listy swoje bezpie-cznie posyłać do swoich pryncypałów. Przed kilku dnia-mi listy takowe pod dniem 31. Sierpnia pisane, przysły tu do Londynu, w nich donosi Pan *Hornemann*, iż na dniu 12. Września postanowił przedsięwziąć podróż do Królestwa *Fezzan* leżącego o 2. mielące drógi z strony zachodnio-południowej *Kairu*. — Schwytana przez *Nel-sona* korespondencya Generala *Buonaparte* i office-row z armii jego, już została wydrukowana przez wię-ga-rza *Piccadilly*. W wstępie samym położone są powody które pociągnęły Dyrektoryat do uzbrojenia tej wypra-wy. Korespondencya ta jednak jest podejrzana z wypisow następujących. Wielu np. officerow w listach swo-ich wyrażają, iż ponieważ zapewnione było dla armii 1000. millionow liwrow przy zawarciu powszechnego po-koju, a armia *Włoska* zawsze w oczekiwaniu tej nad-grody zostawała, przeto zdobycie *Egiptu* powinno być

uważane za najlepszy środek do iey zaspokoienia, i że *Buonaparte* zaprowadziwszy ją na miejsce przeznaczone, chce do *Europy* nazad powrócić, i dla tego nawet zwło-czył odjazd floty. Sam nawet *Buonaparte* w iednym z listow swoich prosi przyjaciela, aby mu w *Bourgogne* wybrał miejsce przyjemne do mieszkania. — Ponieważ *A-meryka* nie chciała przyjąć do krajow swoich, więźniow stanu *Irlandzkich*, przeto na dniu 5. Grudnia oświadczo-no im iest, iż mogą się udać do ktoregokolwiek kraju *Europyjskiego* w wojnie z *Anglią* nie zostającego, procz następujących osób, które w więzieniu pozostaną, *Ar-thur Oconnor, Emmet, Swetmann, Jackson, Doktor Mnenin, Chambers, Neilson, Russell, Dowling Swee-ny, Wilson, Dignam, Cuthbert, Cornick, Swift*. — Na dniu 10. wybrano z regimentow gwardyi 1050. ludzi, dla posłania ich do *Irlandyi*, gdzie rozruchy coraz się bardziej wzmagają. — Podług projektu *Uniy*, 50. lordow *Irlandzkich* (z pomiędzy których 6. biskupow) mają za-łążyć w izbie wyższej *Angielskiej*, a 100. deputowanych *Irlandzkich* w izbie niższej. — Ta okoliczność całą *Irland-yą* wprawia w zaburzenia. Okazują się pisma za i prze-ciw projektowi. Wszyscy przeciwnicy noszą niebieskie wstążki z następującym napisem: Związek z *Brytanią*, niepodległość *Irlandzka*, lecz bez żadney *Uniy*. — Na dowod iak daleko zaburzenia te są posunięte, przyta-czamy tu list następujący — z *Dublina* dnia 6. Grudnia. „Ledwo można wystawić sobie rozruch, iaki sprawiła okoliczność proponowanego zjednoczenia. Wczoray ze-brali się prawnicy *Dublinscy*, należący razem do korpu-su obywatelskiego, kapitan *Saurin* zwolennik kanclerza, uczynił wniosek do złożenia bronii, w przypadku gdyby rzecz o *Unii* do rozwagi miała być wzięta. Miał jednak przezorność, iż podał to iako swoy własny wniosek, a nie iako konieczny warunek. Mówił wiele o naruszeniu konfitytucyi, którą oni iako obywatele żołnierze bronić poprzyśięgli. Mówił o niepodległości *Irlandyi*, i nieprzy-zwoitości podawania teraz projektu zjednoczenia. Pan *Trench* wyraził, iż ponieważ sejlsja ta iest rozwąga ma-teryi polityczney, rozpoczętą od zbroynych osób, przeto rozeyść się raczy wypada. — *P. Plunkett* śadził, iż kor-poracya powinna dochodzić tej rzeczy, i razem broń przy sobie zatrzymać, dla oparcia się zdradzieckim uśłow-niom *Uniy*. Ten wyraz zagroził niebezpieczeństwem dal-szego sejsji odprawiania, kapitan *Saurin* widząc powsze-czne przeciw zjednoczeniu oburzenie, nakłonił zgroma-dzenie do rozeyścia się. Najwiękfi przyjaciele rządu są przeciwni temu projektowi.

Admirał *Dixon* obiał kommandę nad flotą w *Jar-mouth*, dla przeciwnych jednak wiatrow nie może wy-płynąć. Kuter *Fox* przywiózł tam wiadomość, iż 4. okręty wojenne *Hollenderskie* z *Helvoetsluis* wypłynęły dla udania się do *Texel* i *Brest*. — Pisma publiczne *Wschodnio-Indyjskie* do dnia 30. Lipca donoszą, o wo-iennych poruszeniach tamtejszych książąt na wzajem prze-ciw sobie. Mianowicie miafio główne *Maratom Punał*, zagrożone iest od mocney armii *Nizam*, tak dalece, iż sam *Peshwa*, względem osobitego swego bezpieczeń-stwa, lękał się. — Fregata francuska *Preneuse* wysadziła na ląd w *Mangalore* 200. *Francuzow*, którzy weszli w służbę *Tippo-Saiba*. Jeden z pomiędzy nich kapitan *de Buc* otrzymał miesięczney gaży 500 pagodow. — Po-

mimo mianowania lorda *Elgin* na poselstwo do *Kon-stantynopola*. Pan *Spencer-Smith* pozostanie tam przez czas ieszcze nieiaki. — Powszechnym tu iest mniemaniem, iż pierwsze propozycye do powszechnego pokoju poda-ne będą od Ob. *Sieyes* w *Berlinie*, i *P. Tomasz Gren-ville* iedzie tam z udzielnemi w tej mierze od rządu zleceniami. — Dowiadujemy się, iż rząd posyła do *Wie-dnia* osnovę układow dotąd negocjowanych. — Listy *A-merykańskie* donoszą, iż agent francuski przybył do kra-iov stanow zjednoczonych, w celu ułożenia w dobrym sposobie sporow, i że iak najlepiej przyjętym został. — Mówią, iż rząd nasz potwierdził niepodległość *St. Do-mingo*, i że pułkownik *Grant* z wielkim pełnomocni-ctwem na agenta do tej wyspy iest przeznaczony.

Na ostatnich sejsjach Parlamentu, *P. Pitt* czynił obra-chunek rocznych wydatkow, których całkowita summa iest 29.272.000. funt. ster. (1170.880.000. złt. pol.) Wol-ne dochody na wyrównanie tej summie wynoszą tylko do 6.150.000. funtow. Zostaie więc około 23. millionow fun-tow, które potrzeba dostarczyć bądź przez pożyczkę, bądź przez wczesne wybieranie taxow. Na miejsce taxow *Pitt* proponuje podatek dziesiątego-grosza od wszelkiego ro-dzaju dochodow. Z rozbioru swego planu okazuje 102. milliony dochodu, i przekłada iż tym sposobem nikt nie będzie obciążonym nad proporcją dziesiąciu od sta swego dochodu. Radzi ażeby wybieranie tego podatku za-częło się od 5. Kwietnia, i ażeby w tymże czasie ułatał da-wny sposób potroynych taxow. Po uczynionym potym obrachunku, okazującym iż tylko puł-dziesiąta milliona przybędzie do narodowego długu, wychwała systema skar-bowe roku przeszlego, i przypisuje mu wszelkie pomyśl-ności, które *Anglia* dotąd odniosła. Winniśmy także (mówi dalej) oddać sprawiedliwość mądrości i stałości Parlamentu, który nam podał sposoby stania się kiedyś Zbawicielami *Swiata*. Ten pamiętny rok okazał *Wielką Brytanią* utrzymującą razem wielki narodowy handel, i dającą dowody niezaprzeczonego heroizmu. Pyszna swe-mi dziełami starożytność nigdy tak wielkiego nie dała przykładu. — *Anglik* zapewnił sobie na przyszłość trwały i chwalebny pokoy, i pokazał światu pożytki iakie od-niosł z stałości i iedności. Jeżeli świat niechce z tej nau-ki korzystać, *Wielka Brytania* będzie miała przynajmniej pociechę powiedzieć sobie, iż mu do tego podawała spo-soby. — Trzymając się zasad przyjętych, zniszczycie wszel-kie nieprzyjaciół waszych zamiary, a *Europa* chlubić się będzie naśladowaniem waszych postępkow. Przekonani iż wam nigdy nie zabraknie sposobow zoftawiania w iedna-kowym pszedfiewzięciu, nieuznacie rzecz potrzebną ani roztropną szukać w nietrwałym pokoiu zwodniczego spo-czynku. Nie można dopuszczać tak upodlających flakto-ności, w momencie gdy przeciwnie postępowanie postawiło nas na pierwszym szczeblu narodow. Utrzymując się na tak chwalebnym stanowisku, nie ma z nas żadnego któ-ryby się nie pysznił, iż iest poddanym Króla *Wielkiej Brytanii*.

Na dniu 14. po sferach do północy przedłużonych, przyszło nakoniec w tej materii do głosow, i projekt *Mi-nistra* 153. krelkami przeciw 23. utrzymał się.

z Londynu dnia 25. Grudnia (przez *Francyą*.)

Jest tu wiadomość, iż *Hiszpania* bardzo sobie życzy przy-wrocenia pokoju z *Anglią*, i że dla dopięcia tego, gota

wa znaczne korzyści *Francyi* ofiarować. Słychać także iż sprzeczki między *Francją* i *Portugalią* w dobrym sposobie ugodzone zostały. — Od kilku dni widać przybijane po *Londynie* karty osobliwie na tej ulicy gdzie *Pitt* mieszka, z napisem *Pokój*. — Kiedy do *Lichfield* przyszła pierwsza wiadomość o śmierci Generała *Buonaparte* (która się potym fałszywą okazała) uderzono we wszystkie dzwony, i oświecono miało. — Niespokojne zaburzenia insurgentów w wielu okolicach *Irlandyi* osobliwie w hrabstwie *Kildare* znowu się widzieć dać. Rozmaite lasy zostały od nich wycięte, gdyż drzewa do robienia pików potrzebują. Z wielu okolic *Irlandzkich* mieszkańcy się usuneli, nie wiadomo dokąd. Słychać jednak, iż w *Dublinie* i pod miastem przeznaczyli pewne miejsca do zbierania się, w celu rozpoczęcia burzliwych projektów. W *Dublinie* często w nocy żołnierzy Królewskich na straży stojących znajdując zamordowanych. Mówią nawet iż przy *Hakstow* w hrabstwie *Wicklow*, zebrani insurgenci porazili mały oddział wojsk Królewskich, lecz za nadejściem posiłków znowu odpędzeni zostali.

z Paryża dnia 6. Stycznia.

Dnia dzisiejszego na sefii publicznej Dyrektoryatu, złożono 21. chorągwi zdobytych na wojskach *Neapolitańskich*. Członki ciała dyplomatycznego, sztab główny garnizonu *Paryżskiego* i wielu innych widzów znajdowało się na tej uroczystości. Minister wojenny wprowadzając Ob. *Laraterie* Adjutanta Generała *Championneta*, doniósł, iż w 17. dniach 80. tysięcy *Neapolitańczyków* zostało rozproszonych. Wychwalał odwagę jaką w tej krótkiej wyprawie okazywał Ob. *Laraterie*. Oświadczył, iż wkrótce czasie znaki zwycięstwa widziane będą w *Neapolu*. Po skończonej mowie O. *Laraterie* otrzymał pocałowanie braterskie od Prezydenta Dyrektoryatu, który przy końcu mowy swojej rzekł: „Zapewni Obywatelu swoich współbraci oręcza, iż nie masz z pomiędzy nich żadnego, któremu by Dyrektoryat nie życzył osobiście dać to pocałowanie braterskie, które ci teraz z najwyższym ukontentowaniem udzielam. — Wspomniony Adjutant przyechawszy tu, pisał następujący list do Prezydenta Dyrektoryatu: „W *Paryżu* dnia 3. Stycznia. Obywatelu Prezydencie. Sądziłbym za uchybienie wdzięczności mojej, gdybym ci nie doniósł o gorliwości bezinteresownej przewoźników w mieście *Rouanne*. W podróży mojej z *Włoch* do *Paryża*, natrafiłem na rzekę *Loire* już zamrzniętą, od trzech dni nikogo nie przewożono, kurjer nawet przybył musiał się zatrzymać. Ponieważ znajdowałem się pod tę chwilę w niemalym zatrudnieniu, przybył do mnie Obywatel którego nie znałem, a którym iak się potym dowiedziałem był Ob. *Pignat* Kommissarz władzy wykonawczej w tamtejszym kantonie, i ofiarował mi swoje usługi. Wstąpił się za mną do przełożonego przewoźników, i opowiedział im przyczynę mojej podróży. Przyrzekł im dać co sami żądać będą, byleby tylko potrafili mnie na drugą stronę przeprowadzić. Za opowiedzeniem zwycięstw naszych, gorliwy zapal dał się w nich widzieć, przełamali lód, i w półtorej godziny z poładem moim przebyłem rzekę. Gdym chciał nadgrozić ciężką ich pracę, wiele musiałem użyć trudności do nakłonienia ich w przyjęciu zaśluzonej zapłaty. Odpowiedzieli mi, iż osądzi się dosyć szczęśliwymi, kiedy mogli iakimkolwiek sposobem ułatwić odgłos trąb zwycięstwa naszego.“

Wiemy teraz z pewnością, iż *Neapolitańczykowie* nie mieli dosyć czasu, zabrać w *Rzymie* osobliwości w pakach ułożone i przeznaczone do Muzeum i Conservatorium naszego. — Armaty *Neapolitańskie* są tegoż samego kalibru co *Francuskie*. Wiadomo jest, iż były odlewane pod okiem G. *Pomereul* od dawnego rządu do *Neapolu* posłanego. Dyrektoryat dał przeto rozkaz aby armaty *Neapolitańskie* nie były przelewane, i armia na-

sza ma je zatrzymać. — Na ostatniej sefii Instytutu Narodowego Ob. *Andrieux* oznajmił, iż zabytki kunsztów składające Muzeum w *Portici* pod *Neapolem* wkrótce do *Paryża* przewiezione zostaną. — Zaęgie państwa *Neapolitańskiego* tym będzie ważniejsze, iż ułatwi komunikację z Generałem *Buonaparte*.

Dnia wczorajszego rozeszła się pogłółka o przybyciu agenta Cesarzkiego do *Paryża*, o wypędzeniu *Neapolitańczyków* z *Liwny*, i o weyściu naszego wojska do *Neapolu*. Te wiadomości równie iak o przypłynieniu Generała *Berthier* do *Marszli*, potrzebują jeszcze dotąd potwierdzenia. — Kommissya wojenna 17. dywizji okazała na śmierć niejakiego *Damas-Crux*, bywszego kapitana w dawnym regimencie królewskim. — Statek *le Vigilant* przybył z *Anglii* do *Calais* z 55. zamienionymi ienicami francuskimi. — W *Turyinie* przyłapano do sekwestrowania bywszych domów królewskich. To wszystko co się w nich znajduje, sprzedany będzie na pożytek Rzeczypospolitej. Na potrzeby armii *francuskiej*, rychłego zaopatrzenia wymagające, nałożono w mieście *Turyinie* kontrybucyą dwóch millionów liwrow, które będą z łatwością wypłacone, gdyż w mieszkańcach tej stolicy dać się widzieć dobre mienie i dobra wola. Tamtejszy główny sztab *francuski* odebrał rozkaz do wyjazdu, dla udania się iak mówią do *Liwny*. — Minister Sprawiedliwości rozkazał zaprowadzić do więzienia *Temple* Ob. *Besné* ofkarzyciela publicznego przy Trybunale kryminalnym departamentu *Cotes-du-Nord*. Przekonany jest o zbyt łatwe wypuszczenie na wolność dawnych naczelników *Szuanów* więzionych w *Port-Breux*.

Dzisiejszy *Propagator* twierdzi, iż Generał *Mack* schwytany został. — Mówią wiele o poczwornym przymierzu *Anglii*, *Porty* i dwóch innych dworów. — Wczoray powrócił z *Berlina* kurjer od Obywatela *Sieyes* dawniej posłany. — Dawny Biskup w *St Papoule* został tu aresztowanym. — Z *Brest* pod dniem 27. Grudnia donoszą, iż tam przybyła fregata *la Precieuse*, korweta *la Colombe*, statek kanonierki *l'Etonnante* i dwa lugry, okręty te konwoiowały 30. statków przewozowych, króre zwinem, mąką i innemi żywnościami, z *Nantes* i *Bordeaux* przybyły. Weszło już do *Brest* przeszło 80. statków przewozowych. Pracują teraz nad uzbrojeniem okrętu liniowego *Indivisible*. — W *Courtenay* młody ieden chłopiec często wykrzykiwał sobie niech żyje *Buonaparte*. Mieszkająca obok dziewczyna, nie mogła znieść tego i często szyderstwa na wodza tego rzucała. Rozgniewany chłopiec opatrzył się w pistolet, i za najpierwszą porą strzeliwszy do niej, rękę jej okaleczył. — Podług powieści przybyłych officerów *Francuskich* z *Alexandryi* do *Liwny*, na okrętach *Tureckich* w porcie znajdujących się, powiewa zawsze bandera *Ottomańska*, i *Francuz* bynajmniej okrętów tych w niczym nienaruszają. Wiadomości tych officerów o położeniu Generała *Buonaparte* były bardzo zaspakajające.

Mrozy nadzwyczajne trwają tu od dni 14. Powyżej i poniżej *Paryża*, *Sekwana* od niejakiego czasu zamrzła. Policja jednak każe codzienie rąbać lód pomiędzy mostami, bądź dla dostarczenia *Paryżanom* wody do napoju, bądź dla odjęcia nadziei tym, którzy w czasie wszczętych pożarów rachują na niedostatek wody. Od czasu wielkich mrozów nie mieliśmy tu przecie żadnego znacznego pożaru. — Ob. *Lanthenas* dawny członek konwencji, który po wyściu swoim z Ciała Przewodawczego, został w urzędzie kommissarza władzy wykonawczej przy drugim okręgu miasta tutejszego, i wstąpił się przez liczne pisma o wychowaniu publicznym, umarł tu na dniu 3. t. m. — Dowiadujemy się z *Medyolanu*, iż Ob. *Marescalchi* przeznaczony dawniej za ministra do *Wiednia*, Dyrektorem *Cisalpinijskim* mianowany został. Oob. *Fenarolli* i *Cacciari* nie chcieli przyjąć

tey dostojności. — Mówią, iż emigrant *Damas* w służbie *Neapolitańskiej* zostający, wpadłszy w ręce *Francuzom*, rozstrzelany został. — Równegoż losu doznali xiążęta *Pignatelli*, *Salandra* i inni którzy kazali w *Rzymie* zamordować pozostających w tamtejszych szpitalach, wielu *Francuzów* i patriotów *Rzymskich*. — Podług dzienników tutejszych rząd nasz miał okazać W. xiążęciu *Toskańskiemu* nieukontentowanie z powodu zasłużonych ofiarności w kraju jego wypadków. — Uważają tu: iż w książce sławnego proroka *Nostradamus* drukowanej w roku 1668. znajduje się przepowiedzenie ściągające uwagę pism publicznych. Píše on, iż przed skończeniem teraźniejszego wieku będzie nowe prawo, i ziemia nowa zajęta aż do *Syryi* i *Palestyny*, a wielkie barbarzyńskie mocarstwo upadnie. — Na dniu 4. instytut Narodowy miał posiedzenie publiczne. Na zapytanie przeznaczone z nadgrody: Jakim sposobem nauka ięzyka *łacińskiego* i *greckiego* może być w zwyczaj zaprowadzona, żadnej odpowiedzi dostatecznej nie znaleziono, dla czego zapytanie to na nowo podane będzie. Ob. *Peyré*, okazywał niebezpieczeństwo pożaru, iakim jest zagrożona biblioteka narodowa — *DeLille*, wirgiliusz *Francuski*, przyjął nakoniec dawno mu ofiarowane miejsce w instytucie.

Minister wojny ogłosił, iż okręt *Angielski* *Medusa* od 50 armat wiozący amunicyą do *Gibraltaru* rozbił się w stawowilku *de Roca*, Ekwipaż został uratowanym; Kutter *Angielski* pod *Minorką* zajęty jest od fregaty *Hiszpańskiej* *Flora*. Konwoj *Angielski* z *Indyów* wschodnich powracający rozpedzony został od burzy. Fregata *Francuska* była właśnie podówczas w bliskości. — Kapitan *Poupeville* kommandant kapru *francuskiego* *Rancune* zdobył brygantynę *Angielską* od 24 armat daleko w śladach mocniejszą przez śmiałość na nią napadnięcie. W nadgrode otrzymał szpadę z manufaktury narodowej *Versaillejskiej*. — Na dniu 2. Ob. *Bailleul* miał mowę w Radzie 500. w której okazał, iakie systema należy teraz względem *Anglii* zachować. O nic bardziej starać się nie powinniśmy (rzekł) iak o uzbrojenie kaprow, oni to największą kłódkę zadać mogą nieprzyjacielowi, wnosząc przeto 1) Aby towary *Angielskie* przez kaprow naszych zabrane za znakiem plombowania wolną cyrkulacyą miały. — 2) Aby włożona była kara więzienia lub kaydan na tego kupca, który ukrywa towary *Angielskie*. — 3) Aby wyznaczona była nadgroda dla każdego kapra, wyrównywiająca połowie wartości uczynionej zdobyczy. — Na rozpoznanie tego wniosku wyznaczona jest kommissya z obywatelów *Bailleul*, *Duplantier*, *Boulay-Paty*, *Pelissier*, i *Dauchy*. — Obydwie Rady potwierdziły zawarty z *Szwajcaryą* traktat względem korpusu posiłkowego 18.000. ludzi.

Dziennik *Przyjaciół Praw* ogłasza list Króla *Neapolitańskiego* pisany do Papieża pod dniem 29. Listopada. Przyłączamy tu niektóre jego wyrazy: „Z największym zapewne ukontentowaniem dowiesz się Wasza Świętobliwość, iż za pomocą Przedwiecznego, wszedłem bez oporu i tryumfujący do Chrześcijańskiej Stolicy. Dla twojej to bardziej chwały niż dla mojej, odzyskałem nazad orężem to pyszne miasto, z którego cię bezbożni wyisć przymusili, ale do którego możesz teraz bez bojaźni powrócić, i pod zastłoną mojej potęgi obić nazad twoją Oycowską władzę. Nadto szczęśliwy, iż włożę na twoje czoło tyarę, nie żądam innej nadgrody, iak tylko błogosławieństwa. Nim cię będę mógł przyjąć przy oklaskach mojej walecznej armij i twoich kochanych poddanych, wiedz, iż najpierwsza było moje przy zajęciu *Rzymu* staranie w okazaniu mojej wdzięczności Bogu Zastępów, a na podziękowanie za bystre moje zwycięstwo, mury Kościoła S. Piotra objęły się odgłosem pobożnego pienia. Tymże kurjerem wywiadomiam mego kuzyna W. Xcia *Toskań*,

skiego, o moim pragnieniu które mam osadzenia cię iak nuyprzedej na Świętej Floty etc. etc.

Wiele dziennikow donioſły, iż *Boissi-d'Anglas* odwoływał ſię względem mieysca ſwoiey deportacyi. Pewni iefteſmy, iż niema żadnego ſladu tego odwołania ſię. Ci którzy dotąd żądali, ażeby deportowanemi byli bądź do *Korfyki*, bądź do *Korfu* i innych wyſp bywſzych *Weneckich*, bądź nakoniec do wyſpy *Oleron*, ſą Ex-Reprezentanci *Peyre*, *Montaut*, *Dowmere*, *Muraine*, *Gau*, *Lemerer*, Ex-Miniſter *Cochon* i Dziennikarz *Suard*. Xięża ſkazani na deportacyę i emigrancy, iuż teraz nie do wyſpy *Rhé*, ale na wyſpę *Oleron* oſyłani bywaią.

Dnia 8. Stycznia.

Od d. 4. t. m. Rząd odebrał wielu kuryerow z *Włoch*. Podług nich armia G. *Championnet* nieprzeſtaie pomyſlać ſię ku *Neapolowi*.— Zdaie ſię, iż odmiany w rządzie *Ciſalpińskim* nie przez G. *Brune*, lecz przez Ob. *Fouché de Nantes* były wprowadzone.— Ob. *Fouché de Nantes* przybył tu dnia onegdayszego z *Medolanu*.— Liſty z *Rzymu* wyrażają, iż rozmaite ſkarby *Neapolitańſkie* zabrane, a między żołnierzow *francuſkich* rozdane, przy muſily wielu z tychże żołnierzy do zamieniania po 11. pialtrow *Hiſpańſkich* (57. liwrow) za iednę sztukę w złocie 24. liwry wążącą, a to dla uiecia ſobie ciężaru.

Liſty z *Cadix* pod d. 17. Grudnia donoszą, iż Lord *St. Vincent* odfąpił od obleżenia tego portu, i dnia 15. odpłynął z całą ſwoią elkadą, złożoną z 13. okrętow liniowych z których 5. o czterech moſtach, i udał ſię ku ſrodiemnemu morzu. — Mowią, iż officer, który miał komendę w *Mahon*, olkarzony ief przed Radą woienną, iż prawie bez żadnego oporu wydał to miaſto *Anglikom*. — Tym czasem gdy rząd *francuſki* rozkazuje ſwoim wojskom dążyć ku *Neapolowi*, nasze dzienniki zapewniają, iż nadzieie zgody z dworem *Wiedeńſkim* codziennie ſię bardziey gruntują. Donoszą nawet o przybyciu agenta tego dworu z ſzczegulnym do Dyrektoryatu zleceniem. Nakoniec zdaie ſię rzeczą oczewiſtą, iż ſpóźnione ogłoszenie liſtow we *Włoszech* przeiętych, ma zamiar oſobny, to ief odwołanie dwóch mocarſtw od przyſtąpienia do planu nowej koalicyi.

Przez umiarkowanie iakie Dyrektoryat dla Stanow Zjednoczonych *Ameryki* okazał, partya *francuſka* w krajach iey wielki wzroſt wzięła, i mamy nadzieie, iż ſtronicy *Anglij* poſtradają znaczenie ſwoie. — Dyrektoryat bardziey iak kiedy przykłada teraz uſilności do podniesienia marynarki. Dla czego ani myſleć można o pokoiu z *Anglią*. — Sławnemu kompozytorowi muzyki *Piccini* Dyrektoryat penſyą wyznaaczył.

Dnia 10. Stycznia.

Od kilku dni Dyrektoryat zgromadzał ſię przedej iak o godzinie zwyčajney, uważano, iż wyſtał wielką liczbę kuryerow. Zdaie ſię, iż zaſzły we *Włoszech* wypadki, ſciągnęły uwagę niekórych Mocarſtw, i że nieprzewidziane okoliczności mogą przynieſć odmianę w ich poſtępowaniu. — Sprawujący intereſſa *Neapolitańſkie* który tu iefſze w *Paryżu* poſtował, czyni ſpieszne przygotowania do wyjazdu. — Mylnie donieſiono, iakoby Dyrektoryat miał wyznaaczyć Kommiſſyę, obowiązującą zbierać oſobliwości nauk i kunſztow w krajach Króla *Neapolitańskiego*, ponieważ Kommiſſarſze znajdujący ſię we *Włoszech* trają ſobie iuż poſełcony ten obowiązek. — Od dni 15. odkryto wiele projektow knowanych przeciw Dyrektoryatowi i intryg układowych pomiędzy ſzefami anarchiſtow i generałami nieukontentowanemi, tak dalece, iż Rząd zdaie ſię mocno być przeciw nim unieſionym; wſzyſcy przeto oſunięci będą, którzy chcieli zbacać od przepisane go toru. Ief rzeczą pewną, iż w przypadku pokoiu, nie będzie żadney wewnętrzney odmiany, i elekcyę ſwoią drogą iſć będą. Dyrektoryat używa naylepszego ſposobu, kierując wybór na republikańkow konſtytucyinych. *Rewbell* i *Treillard* zawsze naywięcey wpływu mają. oſobliwie pierwszy. — Rząd zatrudnia ſię projektem nowego banku, który ma być pod dyrekcją ſławnego *Haller*. Ief to dawny plan kaſſy *d'escomptes*. Oſmiu adminiſtratorow zoſtało mianowanych, i dzieło to uważać trzeba iuż za ſkończone.

W naszych dziennikach ogłoszony ief liſt z *Kairu*, zawierający doſyć ciekawe ſzczeguly o obyczaiach i życiu *Egipcyanow*. Kładziemy tu znaczniſze. — Stosując ſię do zwyčajow *Tureckich*. Noſimy wſzyſcy wſy, ponieważ goła broda oznacza tu niewolnika, i że pomimo

tego, iż tu iefteſmy panami, moc przeſadow każe wieńczyć *Turkom*, iż *Francuſi* bez wſyſkich innych niewolników. W tym momencie powracam z inſtytutu *Kairſkiego*. Dwa pałace *Bejow* i dwa inne bogatych mieszkańcow przyległe domy mieſcić będą wſzyſkich uczonych i artyſtow. Te domy, dają nam tyle wygody i prawie tyle wspaniałości, ile iey znaleźć można w *Luwrze*. G. *Menou* kommanderujący tymczasowo prowincyą *Rozetty*, chciał ią obiecać, lecz ponieważ w tym kraju nie ma nigdzie oberzow, ſtoſował ſię do zwyčajow przyimowania obiadow u kommandantow kantonow. Towarzyszyliśmy mu w liczbie 15. oſob, i mieliſmy 20. żołnierzy. Rozſtawiono potrawy na podłodze pokrytey ſiennikami i kobiercami, ułożono w figurze owalney 96 pułmilkow, które ſię z sobą ſtykały. Pułmiski były cynowe, nakſtałt *francuſkich*. Mieysce przez okrągłość ſtykających ſię z sobą pułmilkow zbywające, pokryte bywa mniejszym naczyaniem, które napelniane bywa przysmaczkami przez żony *Egipcyanow* przysposabianemi. Od tych poſpolicie zaczynaia. Te przysmaczki robione ſą z pewnego rodzaju ſerow, śmietany, mąki, z ryżu, baranini, rozenkow, ſliwek, figow, iablek etc. etc. Szeik zaproſił nas, ażebyſmy w około niego na ziemi uſiedli, i natychmiast widzieliſmy ręce *Tureckie* we wſzyſkich pułmilkach, rzadkie potrawy nabierali garściami, twardsze palcami. My przymusieliſmy byliſmy toż ſamo czynić nie mającżyżek, ani widelcow. Na inney uczcie mieliſmy potrawy 1.) Cały baran, 2.) w około niego rozmaite inne mięſwa w dziwacznych zaprawach. Człowiek uſługujący przechodząc z mieysca na mieysce, muſi podnoſić pułmiski tam gdzie ma nogę poſtawić, i tym ſposobem robi łobie drogę od końca do końca. Gdy potrzeba rozbierać barana, rozdziera go rękami, i przetraca koſci nie wſzyscy na biesadujących, którzy zabierają rozſzarpane ſztuki. Gdy ſię G. *Menou* z ſwoimi towarzyszami zaſilił, zawołano 20. eskortujących żołnierzy, którzy ziedli dwie trzecie części poſtawionych potraw, poczym ſprowadzono ubogich ze wſioy, którzy rzucili ſię z chciwością na niedoiedzone reſzty. Naſi Szeikowie nie ſą tak hojni, iak ſię zdaie, gdyż zwyčaj krajowy każe dobrze przyimować przeiezdających kommandantow, koſzta tych ucztow opłacać muſzą wieſoiacy, i dla tego to pozwalają im poſtoſtate reſzty doiać. — W reſzcie wieſoiacy w *Egipcie* ſą niewypowiedzianie biedni. Większa część wiosek ſkłada ſię tylko z lepiank ziemnych na 3 ſtopy wynioſtych, zamiast drzwi ief dziura okrągła na pułtory ſtopy, którą ſię wciſkaia, na ſrodku podnieſiona ziemia ſłuży im za kuchnię; dwa kamienie do tarcia zboża, naczynie do robienia kawy, worek z tabaką, takie ſą wſzyſkie narzędzia tych nędznych ludzi. Nigdy nie iedzą mięsa, lecz wſzyſcy używają zrana kawy, bez której oraz bez tabaki żyć nie mogą. Procz tego nie zdaia ſię znać żadnych potrzeb.

z *Bruxelli* dnia 6. Stycznia.

Insurgenci w laſach ukryci nie przeſtaia napadać na wieykie mieszkania. W tych dniach pokazali ſię iefſze w okolicach *Lovanium* i *Mechlinii*. W innych okregach uważać ſię daia znaki nieukontentowania i we wſzyſtkim widzieć można, iż insurgenci mają tam ſwoich tajemnych ſtronnikow. Nasza Adminiſtracya centralna upoważniła municypalności pod ſwoią władzą zoſtaiać, ażeby ſię domagały o ſiłę zbroyną, i używały iey w każdym przypadku przeciwko tym, którzyby chcieli zabużyć ſpokojność. — W cytadeli *Lille* zamkniętych ief teraz przeſzło 300. insurgentow, zabranych w niewolę w rożnych zdarzeniach. Sądeni będą przez kommiſſyę woienną.

Dnia 8. Stycznia.

Wyprawa przeciwko insurgentom iefſze ſię nie zakończyła. Od dnia 3. t. m. zaſzły żywe utarczki w laſach poniżej *Lovanium* roziągających ſię od ſrony *Archot*, *Haffelt*, *Dief* i *Campine*. Mowią, iż insurgenci wiele utracili ludzi w zabitych, rannych i w niewolę zabranych. Jednego z ich dowodzcow natychmiast tu rozſzelano. Z *Bruxelli*, *Lovanium*, i *Namur* wyſłano no we oddziały wojska. Dnia wczorayszego ſyſzeliſmy tu mocne z harmat ſtrzelanie. Podług rozkazow Rządu ma być wzięta pewna liczba ludzi na zakład w okregach wieyſkich ktore były naynieſpokojniſzymi. Przywieziono iuż do *Bruxelli* wielką liczbę tych zakładników. Dnia wczorayszego z rana wyſłano ſpiesznie z naszey załogi ieden batalion do *Mons*, niewiadomo dla iakiey przyczyny. *Anglicy* nie przeſtaia ſię pokazywać przed *Oſtendą*, *Nieuport*, i *Dunkierką*, lecz niezdaia ſię mieć wielkiej ſkłonności do wyładowania.

z *Hagi* dnia 8. Stycznia.

Nowy Generał kommanderujący armią *Francuſką* *Brune* okazał dnia wczorayszego ſwoią nominacyą i od wojsk uznanym zoſtał. W tej nowej doſtojności odwiedzał Dyktorow i Prezydentow obydwuch izb, wprowadzany przez Generała *Hatry*. Uważano, iż ſwita iego ief nader wspaniała i liczna. Mieszkać będzie w pałacu, który był od rządu niajety dla iego poprzedników

Generałow *Joubert* i *Hatry*, a który przed rewolucyą zaięty był przez miniſtra *Prufkiego*. Mowią, iż Generał *Hatry* wyiedzie na końcu tego tygodnia z całą ſwoią familią i ſzelem wyższego ſztabu Gen: *Charpentier*, który w tymże ſamym urzędzie znaydował ſię przy nim nad *Renem*. Jedzie on na ſwóie przeznaczenie Generała Inſpektora armii wewnętrzney; Ten łatwy obowiązek dany mu ief iako za ſpoczynek przez wzgląd dla iego wieku. — Mianowanie agentow czyli miniſtrow ſtanu nie razem iak ſię ſpodziejano, lecz w koley odprawiać ſię będzie. Ob. *Van der Goes* będąc iuż od dwóch mieſcy do intereſſow zagranicznych wyznaconym, Dyrektoryat mianował teraz dwóch innych, to ief, Ob. *Spoors* do marynarki, a Ob. *Peymann* do intereſſow woiennych; sprawowali oni iuż te urzędy bliſko od roku; Dnia wczorayszego wykonali w Dyrektoryacie przyſięgę ſtoſownie do ſwoich inſtrukcyow przez Ciało Prawodawcze przepiſanych. Spodziewamy ſię, iż Agenci ſkarbowi *Gogel* i *la Pierre* wkrótce w ſwoiey kolei na tychże urzędach utrzymanemi zoſtana.

z *Madrytu* dnia 24. Grudnia.

Znajomy *Olavides* dawniey przez inkwizycyę ztąd wygnany, który przez lat 20. pod nazwilkim Pana *de Pitos* w *Francyi* mieszkał, znayduie ſię teraz od kilku dni w *Madrycie*, gdzie równie iak u dworu bardzo ief mile przyiętym. Król ofiarował mu pewny urząd, lecz go przyiąć nie chciał, i pragnie podeszły wiek ſwoy na wſi w *Andaluzyi* u krewnych ſwoich przepędzić. — Na rzecz ſkarbu dobra dawniey *Jezuickie* ſprzedane być mają, a znaczna część alijgnacyow Królewſkich ktore kredyt ſwoy tracili, wyciągnięte z cyrkulacyi zoſtana.

z *Konſtantynopola* dnia 10. Grudnia.

Dnia 1. t. m. *Spencer Smith* Ambaſſador *Angiełſki*, odprawił publiczną ſeſyą u W. Wezyra. Dnia 5. przypuszczony był do W. Sultana z zwyčajną ceremonią. Odebrał od W. Sultana zapewnienie o trwałości związkow ſklozonych między W. *Brytanią* i Portą *Ottomańſką*. — Dwa okręty liniowe *Roffyſkie* *S. Michał* i *Szymon*, oraz fregata *S. Anna* pod komendą konir-admirała *Pufkin*, ktore od kilku dni znaydowały ſię w porcie *Konſtantynopola*, wypłynęły dnia onegdayszego dla złączenia ſię z ſkombinowaną flotą *Roffyſką* i *Ottomańſką* w ſtanoſwikach wyſpy *Korfu*. — Oczekujemy tu co moment na elkadę *Angiełſką* pod komendą *Sir Sidney Smith*. — Poſeł *Roffyſki* odebrał niezawodne donieſienie o ſtracie dwóch fregat ſwego narodu, ktore krażyły na morzu czarnym. Zginęły one w iednym z uſciow *Dunaju*, z 700 ludzi ekwipowanych, 80. tylko zoſtało uratowanych. Kontr Admiral *Aſzing* mający nad nimi komendę, ſtał ſię między nimi ofiarą tego przypadku. — Drugi transport 152. *Francuſow* zabranych w niewolę przez Ali Baſzę *Janniny*, przybył dnia wczorayszego do tej Floty. Prowadzono ich na łańcuchach za szyję. Jednemu z tych nieſzczęſliwych niemającemu ſily iſć za ſwemi towarzyszami, ucięto głowę, i przynieſiono ią tu iako ſwiadectwo dokladności eskortujących.

Kapitan baſza przekonawszy ſię, iż wſzyſkie złe powodenia pod *Widdynem*, winien ief ſztucznie knowanej zradzie, oſadził za rzecz potrzebną odiać *Basmanowi-Oglu* podporę zoſtaiaćego z nim w porozumieniu zdraycy. Przypomnieć łobie potrzeba, iż *Seid-Ali Baſza Knitaya*, dawniey buntownik, otrzymawszy od Porty darowanie winy, zoſtał przed rokiem wyſłany przeciwko *Basmanowi-Oglu*. Lecz iego wyprawa ſkończyła ſię na kontrybucyach w *Adryanopolu*, i na rabunkach w niekórych mieyscach. Mimo tych dowodow wezwano go jednak do powiększenia obozu pod *Widdynem*. Poſzedł tam z 15 tyſiącami wojska. Lecz zamiast pomocy nieprzeſtawał przeſzkadzać armii Sultana, aż nareszcie kapitan Baſza przekonał ſię o oczewiſtey zradzie i przyczynie ſwych nieſzczęſć. W tej pewnoſci Seralkier podawaia iwoie ku *Seid-Ali-Baſzy* podchleſtwa, i pod pozorem, iż za ſwoim odiazdem powierzy mu generałną komendę, zaproſił go w małej ſwiecie na obiad. Strzelił do niego dwa razy z piſtoletu, lecz go tylko ranił. Kapitan Baſza byłby ſię ſtał iego zemſty ofiarą bez pomocy ſwoich ſłużących, którzy dobili *Seid-Alego*; Głowę tego Baſzy poſłano Portce ze wſzyſkimi dowodami iego wyſtepu. Seralkier obiecał łobie z tego przykłądu naypomysłniſze przeciw *Basmanowi-Oglu* ſkutki. Porta rozkazała zgromadzić 40. tyſięcy cetnarow ſucharow, wyſłała 6. ſtatkow do kanału, ażeby ie naładowano żywnościami: dla ſkombinowanej floty. Pracują teraz nad przygotowaniem wielu ſtatkow, ktore mają pomnożyć ſily *Tureckie* na ſrodiemnym morzu.

z *Peterzburga* dnia 1. Stycznia.

Wiadoſć, iż Król *Neapolitański* wkroczył wkracie *Rzymſkie* ſprawiła tu przyjemne wrażenie, i Imperator poſtanowił natychmiast dać wsparcie temuż monarſze. W tym celu korpus od 10.000. ludzi ma być iak nayspieszniey ruſzony od granic *Tureckich*, i udać ſię do *Dalmacyi*, a z tamtąd do *Włoch* popłynąć. Dla wojska tego żadne poſilki pieniężne płacone nie będą, i wy-

flanie tej pomocy nie na żadną rekwiizycję, ale z fa-
mey tylko wspaniałości Imperatora pochodzi. Do tego
korpusu przydane będą jeszcze dwa bataliony, które za
odebraniem *Malty* użyć mają za załogę tej wyspie.
Wspomnionemi wojskami dowodzi G. Hermann. — Im-
perator mianował generała majora *Wolkonskoy*
komendantem *Malty*, a majora *Pęstow* placmaorem
miałła tego. — Mrozy były tu także takie, jakich od lat
15. nie pamiętają, a co jest rzadkim przypadkiem dwoje
ludzi chodzących po ulicy zmarzło.

z Kopenhagi dnia 5. Stycznia.

Podług wiadomości morskich okręt admirałski *Ros-
syjski* *książę Gustaw* od 74. armat, zabrany Szwedom w
wojnie ostatniej, rozbił się na morzu pułocnym o mil
6. od *Christiansund*, ekwipaż jednak został uratowanym.

Od granic Austriackich dnia 12. Stycznia.

Nigdy bardziej politycy nasi głow sobie nie męczyli
w domysłach nad przyszłym Dworem naszego pośtepo-
waniem, odtąd iak z *Neapolem* wojna jest rozpoczę-
ta. — Mówią, iż w okoliczności wojny z *Neapolitańczy-
kami* rozpoczęta jest negocjacja z Francją, przez po-
średnictwo ministrów *Hiszpańskich* w *Paryżu* i w *Wie-
dniu*; inni utrzymują, iż Dwór nasz oświadczył Dyre-
ktoryatowi *francuzkiemu*, iż posuwanie się wojsk *fran-
cuzkich* w kraje *Neapolitańskie*, uważać będzie za hałło
do wojny. Co do Dworu *Turyńskiego* pewną jest, iż
losem jego mocno się tu zatrudniają, a wiele osób są
w tym mniemaniu, iż *Francuzi* dla tego tylko opano-
wali *Piemont*, ażeby im służył do kompensacji w przy-
szłych negocjacjach. — Mówią, iż od kilku dni pewne
mocarstwo ofiarowało przyłączyć się do koalicji. Kilku mi-
nistrów *Króla Sardyńskiego* przybyło do *Wenecji*, gdzie o
czekiwac będą na rozkazy *Wojennego* dworu. — Donoszą z
Włoch, iż wojska *Rosyjskie* w liczbie 7000. ludzi wy-
łądowały blisko *Chiuta-Fecchia*. Ta wiadomość jest bar-
dzo niepewna; z przyczyny, iż pocztą *Włoską* itała się
nader trudną. — Korpus politykowy *Rosyjski* opuścił już
Morawia, i podług odebranych rozkazów, ma przybyć
do *Braunau* dnia 23. t. m.

z Brukseli dnia 16. Stycznia.

Trzecia i czwarta kolumna wojska polikowego *Ros-
syjskiego* na dniu 7. i 9. w dalszą pociągnęła się drogę. Ge-
nerał en chef *Hrabia de Rosenberg* z resztą sztabu swego
głównego na dniu 8. zjadł wyruszył. — *Basman-Oglu* utrzy-
mie nie w swych zabiorach użyniony, i na *Poloszczyn-
zie*. Wiele *Bojarów* spiknęło się między sobą na od-
cięcie mu dowozu wszelkiej żywności, ale *Basman-Oglu*
kazał 24. z pomiędzy nich schwytać i do siebie przyprow-
adzić. Dał im do wyboru, albo przytławić mu czego
żądać będzie za gotowe pieniądze, albo w przypadku
sprzeciwienia się głowę postradać. Obrali oni bez dłu-
giego namyśłu pierwsze, i odtąd *Basman-Oglu* we wszy-
stkie potrzeby obficie jest opatrzonym. Dla okazania zaś
iako chęć rzetelnie słowa swego dotrzymać, złożył w pe-
wnym miejscu 2000. kiesz., czyli milion pialtów, na za-
placenie czynić się mających dalszych dowozów. W *Niz-
za* i jej okolicach zakupił z przepłaceniem wszelkie ryż
który się tam znajdował, i teraz (iako flyhać) zatrudnia
się pomnożeniem armii swojej, aby mógł otworzyć no-
wą kampanię z tym większą dzielnością. Tym czasem
wiele utrzymuje, iż *Basman-Oglu* świeżo uczynione
są od *Paryża* korzystne propozycje, i żeby do powinno-
ści swojej chciał powrócić. Nie ma on być dalekim od
ich przyjęcia, co gdyby nałapało, spokojność z tej strony
znówby przywrócić zolała. — W ostatnich dniach
zeszłego roku, przybył transport kobiet do seraju *Baszy
Belgradzkiego*. Uważano za rzecz osobliwą, iż 50. bo-
gato ubranych ludzi od korpusu *Basmana-Oglu*, konwo-
jowało te kobiety aż do *Belgradu*. Był to rodzaj grze-
czności z strony *Basmana-Oglu*.

z Koblentz dnia 30. Grudnia.

General *Dallemagne* ogłosił publicznie, iż ma pe-
wne wiadomości, że garniż *Erenbreitsteinu* będzie przy-
muszony wkrótce kapitulować. Tym czasem blokada jest
teraz iak nigdy bardziej ścisła.

z Strazburga dnia 8. Stycznia.

Kommissja *Francuska*, której była powierzona Ad-
ministracja w czterech nowych Departamentach, jest ter-
raz iak mówią przez Dyrektoryat znielona, a Ob. *Rudler*
pojedzie do armii *Mogunckiej* w charakterze kommissa-
rza rządowego. Część wojsk, które od niższego *Renu*
do *Szwajcaryi* dążyły, odebrała rozkaz przeciwny i na-
dawnie stanowiąca powróciła. W przeciagu między *Eri-
maire* gwardya narodowa naszego departamentu schwy-
tała 121. nowo zaciągniętych, 152. zbiegłych od wojsk, 26.
złodzieiów i 24. innych osób.

z Rastad dnia 7. Stycznia.

Uważają tu wojnę między *Austrią* i *Francją* za
nieuchronną. Atoli nie ma jeszcze żadnego urzędowe-
go oświadczenia względem korpusu wojsk, które Dwór
Wiedeński obowiązany jest królowi *Neapolitańskiemu*
dostarczyć.

Nota ministrów *Franc.* z powodu przechodu wojsk *Ros-
syjskich*, nie kaze się tu iuz obawiać zerwania przyjaźni z
Rzeszą, ponieważ ministrowie *Francuzcy* nie liczą kra-
jów dziedzicznych domu *Austriackiego* pomiędzy kraje
Rzeszy. Niespodziewamy się także, ażeby sejm *Ratyz-*

boński miał tę okoliczność roztrząsać, gdyż nie jest ie-
szcze wiadomo czyli te wojska mają się pomykać w kra-
je *Rzeszy*, powtórnie izby to czyniło przeszkodę negocja-
cyom *Rastadzkim*. — Ministrowie *Francuzcy* posłali swoy
plan sekularyzacyow do *Paryża*. Mówią, iż jest nader
umiarkowany. — *Austriya* zdaje się przenosić wszelki in-
ny rodzaj indemnizacyow nad sekularyzacye; wolałaby
raczej ażeby ta okoliczność mogła być pieniędźmi za-
łpokoiona. — Sprawiający interella Dworu *Rosyjskiego*
w *Munich*, odebrał w tych dniach kuryera z *Petersburga*.

Dnia 10. Stycznia.

General *Jourdan* przybył tu wczoraj z *Strazburga*,
był na obiedzie u ministrów *Francuzkich*, a wieczorem
powrócił do swojej głównej kwatery. — Interella są tu
zawsze w zupełnym zatamowaniu. Ob. *Roberjeot* zako-
ńczył pracę swoją ściągającą się do planu sekularyzacyow,
i posłał ją do *Paryża*. Twierdzą, iż ministrowie *Franc-
cuzcy* polity nie rozpoczęli negocjacji, dopoki nie zostaną
uwiadomieni o decyzji seymu *Rzeszy* względem wojsk
Rosyjskich. Ob. *Troude* minister Rzęplwy *Francuzkiej*
przyjaźni *Wittenberckim* przybył tu z *Stutgardu*.

z Frankfurtu dnia 10. Stycznia.

Wojska *francuskie* na prawym brzegu *Renu*, są te-
raz pod dowództwem Generala *Przytag*, który główną
kwatery w *Wisbaden* założył. Ma jeszcze przybyć wię-
cej wojsk dla wybrania zaległych kontrybucyow. Do
Hochst przybył także w tym celu jeden oddział, które-
mu mieszkańcy muszą dostarczać żywności, a każdemu
żołnierzowi codziennie 3. liwry dać. — Z *Szwajcaryi* dono-
szą, iż wiele wojsk *francuzkich* ztamtąd przez *Bazy-
leg* do *Francji* nazad ciągnie. — Lewy brzeg *Dunaju* mia-
nowicie biskupstwo *Ratyzbońskie* znacznie jest wojskiem
cesarskim osadzone, które od *Czech* wzdłuż rzeki *Nab-
roziaga* się. — Słychać iakoby *książę Toskański* gotował
się do opuszczenia krajów swoich, i dla tego bawi w
Pizie, aby w każdym czasie mógł na okęcie *Angielskim*
popłynąć. — Na dniu 6. oficer *Tewirski* z załogi *Eren-
breitsteinu* znalazł sposobność wykniesienia się z fortecy,
i pojechał do *Rastad*. Inny oficer od tejże załogi był
niedawno w *Coblentz* i miał tam długą rozmowę z Gene-
ralami *Francuzkami*, ściągającą się (iako trzeba myśleć)
do negocjacji. W czasie tegich mrozów wiele domów
mało użytecznych w tej fortecy rozebrano na opał. — Od
blokady *Erenbreitsteinu* odeszło świeżo przeciw insurgen-
tom *Belgijskim* 3000. wojsk *Francuzkich*, wkrótce ie-
dnak przez inne korpusy zastąpieni zostali. — Dywizya
Gen. *Bernadotte* ma przez *Szwajcaryę* do *Włoch* się u-
dać. — W niektórych okolicach *Szwabii* dla wszelkiej o-
strożności archiwa popakowano. — Spodziewamy się, iż
Moskwa na ostatnią notę *Francuską* obszernym odpowie
manifestem.

z Manheimu dnia 10. Stycznia.

Najznaczniejszy liśc *Francuski* zgromadzony są teraz
we *Włoszech* i *Szwajcaryi*. Jest niejakie podobieństwo do
wierzenia, że niektóre dwory uczyniły już kroki dążą-
ce do pogodzenia *Francji* z *Neapolem*; i spodziewać się
należy, że ich wdanie się dzielnie w tę miarę poparte
sprawy pożądaną skutek, i uwalni od niebezpieczeństwa
itany *Neapolitańskie*, którym są w ten moment zagrożo-
ne. Podług listów z *Rastad* przybyłych, iestestwo tego
mniemania, że większość seymu *Ratyzbońskiego* oświad-
czy się niezwłocznie przeciw wyniesiu wojsk *Rosyjskich*
do krajów *Rzeszy*, i że uczyni Jęgo C. Mci swoje w tej
miarze przełożenia.

z Lucerny dnia 31. Grudnia.

Codziennie tu bardziej doświadczamy nieprzyzwoito-
ści pochodzącej z różnicy języka *Helweckiego*, i trudno-
ści iakie wynikają przez układanie prawa w dwóch je-
zykach. Codziennie prawie lenat odsyła nazad W. Radzie
rezolucye, dla małych niezgodności zachodzących mię-
dzy temi które są po *Francuzku* i po *Niemiecku* pisane.
Z tego powodu senat przyjął poselstwo do W. Rady wy-
wającą ię do obmyślenia środków mogących znieść tę
nieprzyzwoitość. Spodziewamy się, iż wkrótce język *nie-
miecki* będzie uznany za język narodowy. — Dziś przybył
tu General *Maffena*, cel audyencyi którą miał u Dyre-
ktoryatu naszego nie jest jeszcze wiadomy.

z Liworno dnia 28. Grudnia.

Na dniu 25. przybyły tu 3. okręty liniowe z których
jeden *Portugalski*, a 2. *Angielskie*, jedna fregata i jedna
brygantyna *Angielskie*, tudzież 5. okrętów kupieckich,
resztę okrętów burza rozprzędzy. Na dniu 24. przybył
jeszcze jeden okręt wojenny *Angielski*.

z Turyńnu dnia 29. Grudnia.

Podług raportu kuryera *Francuzkiego*, który tu tędy
przejeżdżał do *Paryża*, Król *Neapolitański* podał pewne
warunki do pokoju Generalowi *Championnet*, lecz ten
je odrzucił.

z Genoi dnia 29. Grudnia.

W tych dniach przybył tu Ob. *Salicetti*, który, iak
mówią, ma sobie powierzone uiszczenie wielu odmian w
naszej *Rapley*. — Donoszą z *Paryżu* pod d. 25. t. m., że
Król *Sardyński* dotad się w tym mieście znajduje, co do
wielu wniosków jest powodem. Dywizya Generala *Victor*
z 10.540. ludzi tak piechoty iako i jazdy złożona, w ostat-
nich dniach przez *Księstwo Parmy* przechodziła. Rozu-
miano z początku, że się uda ku *Liworno*; lecz jedna iey
część posłała prosto do *Romanii*, a druga ku Po drogę
przebiegła. Główna kwatera Generala *Victor* znajduje
się w *Casa-Maggiore*. — Dnia 27. jeden regiment *Pie-
moncki* przybył do *Placencji*. Podług zaś doniesień,
wielka liczba tychże wojsk ku *Mantui* przez *Medyolan*
przechodziły; nowe z *Francji* przybyłe wojska, rozłożo-
ne są teraz w *Piemont*. Komendant *Ruffo*, dnia 21.
przejeżdżał przez *Paryż* w asyflencyi 12. huzarów *fran-*

cuzkich; dnia 23. udał się w dalszą podróż dążąc do *Nea-
polu*; gdy stanie na miejscu swego przeznaczenia, Ob.
Lacombe St Michel będzie mógł na ten czas kraje *Neapo-
litańskie* opuścić. General *Francuzki Miollis* zgromadza
teraz *Francuzkie* i *Liguryjskie* wojska w okolicach *Maffa-
Carrara*. Chodzi tu pogłółka, że ta siła przeznaczona
jest do wniescia w kraje *Toskańskie*.

z Bononii dnia 50. Grudnia.

W przeciagu 3. tygodni przeszło tędy więcej iak 20
tylęcy wojsk *Francuzkich*, dla wzmocnienia armii Ge-
nerala *Championnet*. Przed dwoma dniami dwa szwa-
drony jazdy i trzy bataliony piechoty opuściły *Bononię*
i udały się do *Modeny*. Podług ostatnich z *Rzymu* do-
niesień, *Francuzi* weszli dwoma kolumnami do króle-
stwa *Neapolitańskiego*. Mówią, że w *Abbruzzo* z strony
Aquila znówu krwawa bitwa zaisc miała.

z Medyolanu dnia 31. Grudnia.

Dyrektoryat nasz odprawił wczoraj sefity publiczną,
na której Ob. *Rivand* przyjęty był w charakterze Amba-
sadora *Rapley* *Francuzkiej* przy *Rapley Cisalpińskiej*. —
Listy z *Ankony* pod dniem 20. zapewniają, iż eskadra
Francuska która przed kilku czasami z tego portu wyply-
nęła, ulkuteczniła wyładowanie wojsk na brzegach *Nea-
politańskich* w bliskości *Manfredonii*.

Dnia 3. Stycznia.

Austriacy wzmocnili znacznie swoje siły na grani-
cach naszej *Rapley*; w tych dniach przybył liczny oddział
kawalerji. Komunikacja między *Cisalpinami* i *Wene-
cją* zdaje się być przerwana. Już kilku z tego miasta
kuryerow niedostało. We *Włoszech* spodziewają się iesz-
cze więcej wojsk *Francuzkich*, których liczbę do 40. ty-
lęcy wynoszą; mają się one w znacznej części z nowo-
zaciężnych składać. Słychać iż w rozkładzie armji *Wło-
skiej*, nowe nałapią odmiany. General *Moreau* który się
w *Brescia* teraz znajduje, ma dowodzić lewym skrzydłem
aż do rzeki *Po* rozciągającym się; jego kwatera główna
będzie w tym ostatnim mieście, a General *Montrichard*
będzie szefem sztabu wyższego. General *Joubert* szro-
dkiem wojska dowodzić będzie. Główną swoją kwaterę
postanowi w *Reggio*, szefostwo wyższego sztabu otrzyma
G. *Suchet*. Prawe skrzydło zostanie się pod komendą G.
Championnet. Wojska *Szwajcarskie* dawniej w służbie
Piemontskiej zostające, znajdują się teraz w *Casano* pod
komendą G. *Joubert*. Pułkownik *Immermann* miano-
wany został Generalem tych regimentow.

Ogłoszono tu następujące szczegoly o insurrekcyi w
Kairze dnia 30. *Vendemiaire* (21. Października) zaszły:
„W połowie miesiąca *Vendemiaire* General kommandu-
jący dla ostrożności uzbroił wylętych *Europejczykow*
mieszkających w *Kairze*, oraz wylętych *Francuzow* przy
administracyach zotających, *Buonaparte* uwiadomiony o
knujących się spiskach, czynił wszelkie usiłowania, lecz
nie mógł im zapobiec. Dnia 21. Października General
Dupuy kommandant *Kairu* dowiedział się o zgromadze-
niu tłumow do wielkiego meczetu. Pojechał tam zaraz
konno na czele 12. kawalerzystow. *Turcy* ogłosili po ca-
łym mieście, iż wielkie nałożone kontrybucye, italy się
przyczyną nieukontentowania. General *Dupuy* użył naj-
przód łagodnych przełożen, lecz gdy to nic niepomagało,
chciał użyć siły. Na ten czas od mnożstwa ludu olkoczno-
ny, odebrał dwie śmiertelne rany. Niektórzy z kawale-
rystow zostali zabici, inni unieśli ciało Generala do ie-
go mieszkania, gdzie we dwie godziny skonał. To zdarze-
nie było hałłem do powszechnej insurrekcyi. Buntownicy
procz wielkiego meczetu, zaisli nagle wylętych inne me-
czety w *Kairze*. Tym czasem uderzono w całym mieście
na trwage. Wiadomość o zamordowaniu Generala *Du-
puy* pobudziła *Francuzow* do zemsty. *Buonaparte* wylęł
jeden batalion przeciwko wielkiemu meczetowi, gdzie się
zamknęło około 9. tylęcy *Turkow*. Wezwano ich do podda-
nia się, lecz nadaremnie. Na ten czas zaczęto strzelać z cyta-
delli do miasta i do wielkiego meczetu, gdzie rzuconych
kilkubomb sprawiły wielkie między *Turkami* zamieszanie.
Inne bataliony rozszły się po różnych miejscach. Naten-
czas insurrekcyi ze wszystkich stron byli artatkowani.
Francuzi wylęłali drzwi wielkiego meczetu, i wyrzneli
zamkniętych tam *Turkow*. Z tym wszystkim buntownicy
w innych miejscach czynili opór, który wiele kosztował
zwycięzcow. Nazajutrz rzeż znówu się rozpoczęła. Wszy-
scy insurrekcyi z bronią w ręku schwyłani, byli mordowa-
nani. D. 25. Paździ. wszszelzy się ieszcz zaburzenia,
lecz 24. zupełna nałapała spokojność. Strata *Turkow* wy-
nosi 6. tylęcy ludzi, *Francuzow* 200 i wielka liczba ra-
nionych. *Grecy* mieszkający w *Kairze* wiele w tym zda-
rzeniu dopomogli *Francuzom*, niektóre insurrekcyow zbro-
nych kupy wyszedłszy z miasta wpadły pomiędzy *Arabow*
ślepowych, którzy ich ze wszystkich obdarli, a G. *Danourt*
wyllany za nimi w pogon z kawalerją, do reszty ich roz-
gonił. Jest rzeczą pewną, iż ta insurrekcyja ułożona była
z naczelnikami religij i *Mammelukami*. Niektórzy z tych
ostatnich pochowali się; inni byli przebrani w kobiecie
ubioru. Wszelkich znalezionych ukarano śmiercią.

DONIESIENIE.

Z dnia 23 na 24. Miesiąca bieżącego w nocy Bonifacy
Fromczykiewicz służący za *Lokaia* o mil 2. od *Warszawy*,
okrądił Pana swego, któremu prócz wielu drobnych rzeazy,
wziął fuzyę pojedynczą frebrem nabijaną z takimże celem.
Zegarek złoty w dwóch kopertach, zdwiema izekami, i piekła
legawego białego z dwiema łapami kasztanowatemi, kwartał
dopiero mającego. Jest wzrośnię frzedniego, włosow i brody
czarnej, na twarzy bladej, huderlawy, napyrdzey po mowie
zaiakliwy poznac go można. Ma około lat 30. miał na so-
bie płaszcz i furdut granatowy przepasany czarnym penden-
tem glancowanym. Ma przy sobie zaświadczenia *Polskie* i
Rosyjskie i paszport *Niemiecki*, Ktoby go przytrzymał, niech
raczy dać znać do urzędu *Landrathowskiego* *Warszawy*, lub
Kantoru *Gazety* *Warszawskiej*, odbierze przyzwoitą nagrodę.